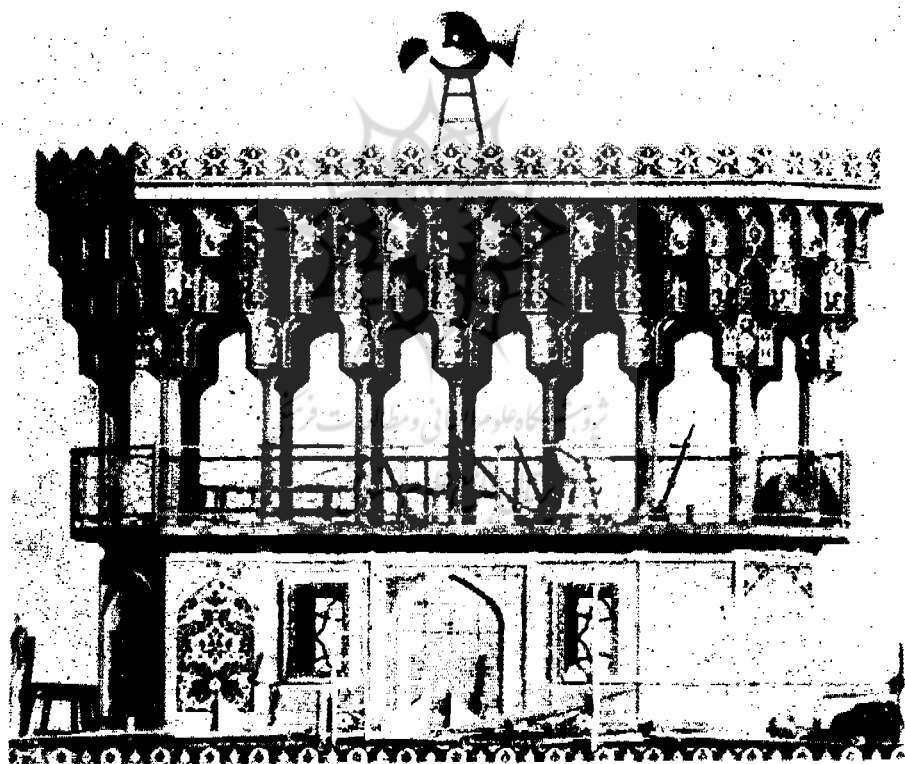

نقاره خانه جدید

بنای مجلل جدید نقاره خانه آستان قدس

ساختمان بنای مجلل جدید نقاره خانه با آنهمه عظمت و ظرافت و زیبایی که از شاهکارهای معماری جدید است زائرین را بهنگام تشریف بصحن عتیق بتحسین و اعجاب و امیدارد و اکنون با ابهتی خاص در بالای سردر شرقی صحن عتیق خود نمائی میکند .

نقارخانه قبلی که در همین محل در زمان قاجاریه ساخته شده بود چون مصالح آن از چوب و حلبی تهیه شده و فوق‌العاده نازیب و سست بود برداشته شد و بجای آن نقارخانه جدید با استحکام و زیبایی خاصی بنا گردید .

ابتدا که سردر داخلی و خارجی را بوسیله بتون مسلح بیکدیگر پیوند داده و استحکام بنا را کاملا تأمین کردند . باین ترتیب که در زیر، ستونهای قطور بتونی برپای داشته و بر بالای آنها نیز سقف مستحکمی از بتون قرار دادند آنگاه بمحاذات آن ستونها پایه‌های نقارخانه گذاشته شد و پیکره آنرا یکپارچه از بتون بالا بردند و برای آن دو آشیانه قرار دادند طبقه اول جهت انبار و محل گذاشتن طبل ها و سایر اشیاء مورد لزوم ساخته شد و از آنجا بوسیله پلکان آهنی بطبقه بالا که محل نواختن نقاره است صعود مینمایند .

ارتفاع این دو طبقه

۹/۵۰ متر و قاعده آن

۳۰/۷ × ۶/۱۸ متر می-

باشد تزیینات خارجی

آن کاشی معرق است باین

ترتیب که بر لبه بالای آن

سه قطار مقرنس ساخته شده

و بر بالای آن نیز کنگره

ای برنگ فیروزه ای از

معرق میباشد و بر بدنه

طبقه زیر نیز قابچه‌های

معرق نصب است هر کدام

از این خوانچه‌ها با طرح

ورنگ آمیزی خاصی ساخته .

شده که در نوع خود

بی نظیر است .

احداث این بنا در زمان

جناب آقای محمد مهران

نیابت سابق تولیت آستان

نقاره‌خانه قدیم که بر بالای سردر شرقی صحن عتیق

قرارداد است

قدس تحت نظر آقای مهندس قهرمانی و معماری حاج احمد بیوکی آغاز شد
تنظیم ساختمان مقرن‌ها و سایر امور ساختمانی بعهده حاج صادق رافتمی و طرح کاشیهای
معرق بقلم اینجناب بوده است .

ترتیب نواختن نقاره

قرنها است که این رسم در جزء سایر رسوم معموله آستان قدس رضوی (ع) باقی است
بدین ترتیب که سواى دوماه محرم و صفر و سایر ایام سوگواری در هر روز دو نوبت نیم
ساعت قبل از طلوع آفتاب و نیم ساعت قبل از غروب نقاره بوسیله نوبت‌چیان رسمی آستان
قدس نواخته و با آخرین ضربت طلوع و غروب غورشید و قضا شدن نمازهای صبح و عصر را
اعلام میدارند و همچنین در مواقع سرور و اعیاد مذهبی (موالید ائمه طاهرين مبیت و میلاد
پیغمبر اکرم و دو عید بزرگ اسلامی عید اضحی و عید فطر و عید بزرگ سمید غدیر) و نیز بهنگام
بعضی وقایع مثلاً اگر عنایت و کرامتی از حضرت نامن الائمه ارواحنا له الفداء مشاهده شود
برای تهییج احساسات مذهبی و سرور قلبی کافه شیعیان و والیان ائمه اطهار اعلاناً نواخته میشود

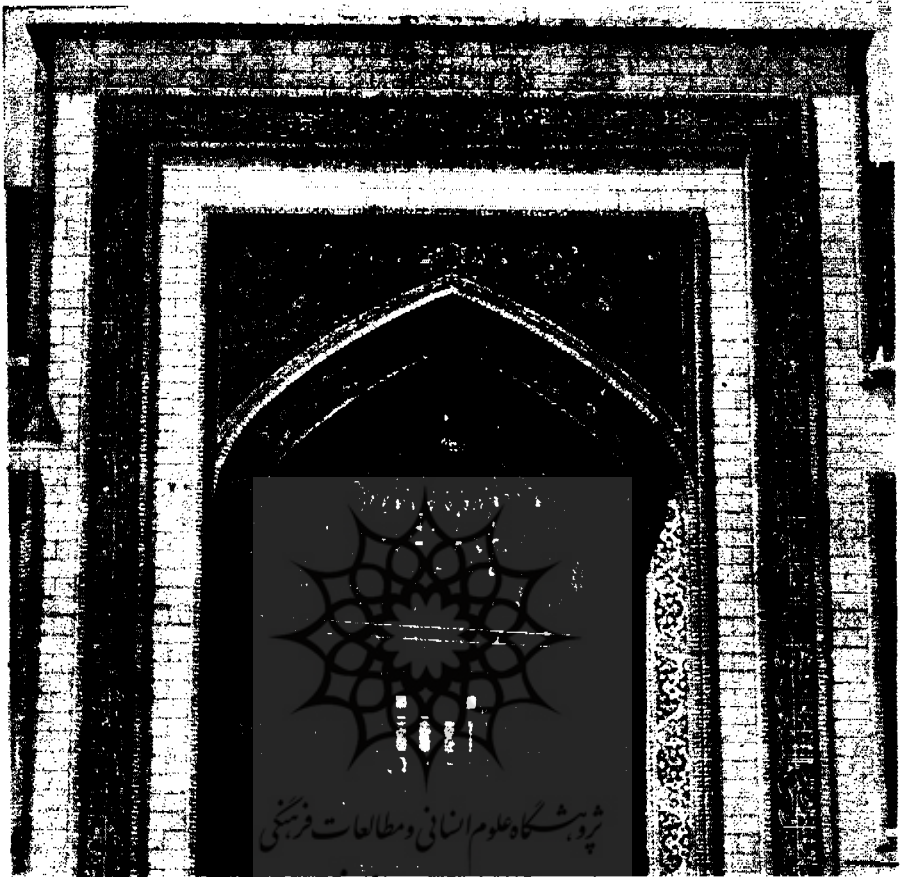
سردر شمالی صحن جدید

در بست سفلی سردریست که به صحن جدید ارتباط دارد این سردر ابعدادش مانند
سایر سر درهای صحنین لکن فاقد کاشی کاری و عریان بود بعلاوه بواسطه پارهای حوادث
مخصوصاً بمباران قوای روسیه تزاری شکاف بزرگی برداشته و قابل تعمیر نبود لذا مرحوم
اسدی دستور داد آنرا برچیده و از نو پی ریزی و بنیاد نمودند و اینک ارتفاع سردر ۱۵/۰ متر و
قاعده آن ۱۰ × ۷/۸۰ متر میباشد .

چون معماری وقت مرحوم حاج محمد رضا معین الصنائع در نظر گرفت از زمین بست
استفاده نموده درآمدی بر عوائد آستانه بیفزاید سردر را جمع و کوچک نموده باینحال در
آورد بنا بر این مدتی متروک بود و هیچکس اقدام بکاشی کاری نکرد . تا اینکه جناب
آقای دکتر شادمان نایب التولیه وقت دستور کاشی کاری آنرا داد .

نمای خارجی آنرا مقداری با گچ سنک نما و مقداری راهم کاشی هفت رنگ نمودند
چیزیکه مورد توجه است کتیبه ایست بعرض ۵۰/۰ سانتیمتر که در آن سورمه مبارک که فجر
مکتوب است و بر لچک های جلوی او ان نوشته است در عهد سلطنت اعلی حضرت همایون
محمد رضا شاه پهلوی خلد الله ملکه و نیابت تولیت جناب آقای دکتر سید

فخرالدین شادمان انجام یافت ۱۳۳۷ شمسی

سردر صحن جدید که اخیراً کاشی و مقرنس کاری شده است

قسمت داخلی مدتی بحال رکود باقی بود و کسی اقدام بکاشی کاری آن ننمود فقط مقرنسهای از گچ جهت آن ترتیب دادند تا در زمان جناب آقای سید جلال الدین تهرانی انجام شد .

مقرنسهای کوچک گچی است و بارنگ و روغن نقاشی شده لیکن طرح آن با بهترین معرقها رقابت مینماید .

کاشیهای هفت رنگی نیز با طرحهای اصیل و رنگهای ثابت و رنگ آمیزی متناسب به زینت ایوان افزود در زیر سقف ایوان طرح ترنج بیدی بدیع بسیار جالب ساخته شده و برای لحظاتی چند نظر استادان فن را بسوی خود جلب مینماید .

در نزدیکی جلوسردر، ازاده تاتیزه دورواز آن طرف تاروی ازاده سمت دیگر فرود میآید بعرض ۴۰ متر طرحی بسیار دلپسند از نوع بهترین کاشیها و کارهای باستانی ساخته شده

اسلمی و خطائی که در آن طرح شده هنرمندان و استادان را بتحسین واداشته بالاتفاق باصالت آن تصدیق میدهند .

در مقابل در دورنمای گنبد مطهر و در گلدسته طلا با رنگ و روغن ساخته شده و در زیر آن در داخل شش تریج نام مقدس پروردگار و اسماء پنجتن مرقوم است و بر بالای پلکان پست خانه در تریج مدوری نوشته شده **یا مرسل الریاح** و در مقابل بهمان قرینه مکتوب است **یا فالق الاصبح**

قسمن عمده کاشیها عمل آقای حاج یوسف قدس کاشی ساز آستان قدس است که از بهترین رنگهای زرد و لاجورد را بکار برده است و مقداریهم که عبارتست از سه لچک بالای در ورودی صحن و روی درب مغازه ها و روی پلکان پستخانه و مقابلش کار محمد معاونی کاشی-پز میباشد گرچه بهترین طرحها برای آن تهیه شده لیکن کاشیهای حاج یوسف از حیث رنگ از آنها جالبتر است .

خطوط این سردر و طرح مقرنساها و اسلیمیهها و کاشیهای هفت رنگ داخل ایوان بقلم اینجانب میباشد .

کتیمبه نویس آستان قدس
محمد حسن رضوان

دکتر رسا

علی علیه السلام

من سأل علم

رو بپرس آنچه را نمیدانی گر ترا چشم دل بود بینا
نشیدی مگر که گفت علی هر که پرسش کند شود دانا

من خالط السفهاء حقر

بدا مانش نشیند لکه ننگ گلی گر همنشین خار گردد
علی سلطان دین فرمود آنکس که با نادان نشیند خوار گردد